

Μία ατμόσφαιρα καλοκαιρινής καταχνιάς

> Το έργο «Καλοκαίρι και καταχνιά» του Τεννεσσή Ουίλλιαμας από το ΘΟΚ

Ο Στέφανος Κοτσίκος ξεκινά την παράσταση του έργου του Τεννεσσή Ουίλλιαμς με πρόλογο. Οι δύο πρωταγωνιστές, ο Αχιλλέας

Γραμματικόπουλος και η Στέλλα Φυρογένη κάνουν προθέρμανση, ο πρώτος με σωματικές ασκήσεις, η δεύτερη με φωνητικές. Ο ντουαλισμός του έργου έχει δηλωθεί, η αντίθεση μεταξύ του σώματος και της ψυχής δόθηκε ως σκηνοθετικό σχεδιάγραμμα. Το σκηνικό του Χάρη Καυκαρίδη έρχεται να υλοποιήσει την ιδέα των δύο κόσμων που αδυνατούν να συνυπάρξουν στο κείμενο του Ουίλλιαμς και γι' αυτό δεν βρίσκουν την ισορροπία τους. Τα δύο μισά του σκηνικού, εκείνο που παριστάνει το βασίλειο της ψυχής και της πίστης, το σπίτι του πάστορα Ουαϊνμίλλερ, κι εκείνο όπου κυριαρχούν το σώμα και η επιστήμη, το ιατρείο του κ. Μπιουκάναν, μοιάζουν με δύο μέρη του καταστρώματος ενός ναυαγίου. Ο τοίχος από σανό - αλληγορία της αποπνικτικής κοινωνίας του αμερικανικού Νότου. Ο πέτρινος άγγελος και το σιντριβάνι λείπουν, ο σκηνογράφος συνειδητά δεν δίνει υλική υπόσταση σ' ένα από τα κύρια σύμβολα του έργου. Ποτέ δεν αγάπησα το «Καλοκαίρι και καταχνιά» όσο τα άλλα έργα του Τεννεσσή Ουίλλιαμς λόγω της υπερβολικά συμμετρικής του κατασκευής. Η Άλμα υποτιμά τη δύναμη της σάρκας, ο Τζον - τη δύναμη της ψυχής, και τα δύο υποτιμημένα «στατικά» της ανθρωπίνης ύπαρξης εκδικούνται, η ψυχή παίρνει τη θέση της στον ανατομικό χάρτη των πιστεύω του Τζον, το σώμα αλλοιώνει (συμπληρώνει, καταρρακώνει, - οι απόψεις των ερμηνευτών και των σκηνοθετών διαφέρουν) τη ζωή της Άλμα. Ο σκηνοθέτης Στέφανος Κοτσίκος σαφώς αντιλαμβάνεται ότι το ντουαλιστικό αντιπαράθετικό σύστημα αξιών του κειμένου πρέπει να ακολουθηθεί, αλλιώς δεν υπάρχει έργο. Κάθε ατάκα στις σκηνές του Τζον και της Άλμα, κάθε πράξη πέφτει σε χωριστά και αντίθετα μέρη της ζυγαριάς. Όμως υπάρχει κάποιο περιθώριο για σκηνοθετική και υποκριτική πρωτοβου-

λία, υπάρχει μια ανισορροπία στο φαινομενικά συμμετρικό κείμενο του Ουίλλιαμς. Οι ρόλοι του Τζον και της Άλμα δεν είναι ισότιμοι. Ο Τζον Μπιουκάναν είναι ρόλος - περιτύλιγμα, ρόλος - επιφάνεια, ο Τεννεσσή Ουίλλιαμς

δεν προσπαθεί (εδώ ακόμα λιγότερο απ' ό,τι σε άλλες ανδρικές μορφές στα έργα του, ή τουλάχιστον σ' εκείνες που παρουσιάζονται ως αντίπαλοι - αντίποδες των γυναικείων του μορφών) να διεισδύσει στο είναι του νεαρού

γιατρού. Ο Τζον Μπιουκάναν είναι ένα σχήμα, ένα χειρουργικό εργαλείο που ξεσκίζει την ύπαρξη της Άλμα Ουαϊνμίλλερ. Ο Αχιλλέας Γραμματικόπουλος δεν έχει περιθώρια εμβάθυνσης, πληροί όμως όσα απαιτούν οι προδιαγραφές του ρόλου του. Αν κάτι τού λείπει είναι ίσως η ... γοητεία της αμαρτίας, η φωτιά που τραβάει και φοβίζει την πεταλούδα της ψυχής Άλμα. Μπορεί, λοιπόν, ο Τζον να αποτελεί το αντίβαρο στο σχήμα των αξιών του έργου, αλλά η Άλμα εξέχει από το σχήμα λόγω υψηλής ποιότητας του πορτρέτου που δημιούργησε ο Τεννεσσή Ουίλλιαμς. Αυτός ο ρόλος, κόσμημα του έργου, δίνει μεγάλα περιθώρια δημιουργικής ελευθερίας, περιθώρια που, πιστεύω, αξιοποιήθηκαν από το σκηνοθέτη και την ηθοποιό Στέλλα Φυρογένη. Η Άλμα της Φυρογένη είναι τόσο άυλη, τόσο εύθραυστη και τόσο περίπλοκη, όσο την έγραψε ο συγ-

γραφέας. Η καταπληκτική της φωνή είναι το καταλληλότερο μέσο για να αποδοθεί η εσωτερική ομορφιά, αλλά και η αναπηρία της ηρωίδας της. Η νεύρωση, η υστερία της αποδίδονται με ιατρική ακρίβεια μέσα από τις διακεκομμένες ανάσες της ηθοποιού, μέσα από το γέλιο στα όρια της τρέλας και της δυστυχίας. Η ψυχογραφική λεπτότητα του πορτρέτου βρίσκει την πλήρη απόδοση στην εμφάνιση και στην κίνησή της. Η μετάβασή της από μια ψυχική και κοινωνική κατάσταση σε άλλη στο τέλος είναι απόλυτα δικαιολογημένη υποκριτικά. Φροντίζοντας τόσο καλά το υποκριτικό κέντρο της παράστασης ο Στέφανος Κοτσίκος άφησε ανεξήγητα απερίποιτο το δεύτερο υποκριτικό πλάνο. Μπορεί ο Χρύσανθος Χρυσάνθου και ο Ντίνος Λύρας να μην είχαν ευκαιρία να κάνουν περισσότερα απ' ό,τι

έκαναν στους συμμετρικούς μεταξύ τους ρόλους του γιατρού Μπιουκάναν και του Αιδεσιμότατου Ουαϊνμίλλερ, μπορεί ο Σταύρος Λούρας και ο Ορέστης Σοφοκλέους να πρόλαβαν μέσα στα λίγα λεπτά της σκηνικής τους παρουσίας να προσθέσουν στα θετικά της παράστασης, οι υπόλοιποι συντελεστές των μικρών ρόλων δεν πρόσθεσαν, αλλά αφαίρεσαν. Η Μαρία Μαργέτη είχε το ρόλο της Νέλλι, μορφής που συνδυάζει στα μάτια του Τζον, πνευματικά χαρίσματα με ερωτική έλξη, ασχολήθηκε μόνο με την εφηβική αισιοδοξία της ηρωίδας της. Η Ηλέκτρα Φωτιάδου πήγε ενάντια στη γλυκιά της φύση στο ρόλο της υπερβολικά «σαρκικής» Ρόζα Γκονζάλες. Η Λιάνα Χαλκιά, η τρελή κυρία Ουαϊνμίλλερ, χρειαζόταν πιο έντονο το δραματικό στοιχείο στην υποκριτική της μινιατούρα. Σ' αυτή την περίπτωση, όπως και στην περίπτωση των μορφών

Τα σκηνικά και τα κοστούμια

Καλή δουλειά, βοηθητική προς την ηθοποιό, έκανε η ενδυματολόγος της παράστασης Μαρίζα Παρτζίλη. Η σημειολογία των χρωμάτων στα κοστούμια είναι έκδηλη και συμβαδίζει με το σχήμα του συγγραφέα.

της «πνευματικής συντροφιάς» του Γκλόριους Χίλλ (Μιχάλης Μουστάκας, Έλενα Παπαδοπούλου, Μήδεια Χάννα, Σώτος Σταυράκης), που παρουσίαζε υπερβολική κλίση προς την καρικατούρα πιστεύω ότι ο σκηνοθέτης δεν πρόλαβε να κάνει την απαιτούμενη δουλειά.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές.

Σκηνοθεσία: Στέφανος Κοτσίκος

Σκηνικά: Χάρης Καυκαρίδης

Κοστούμια: Μαρίζα Παρτζίλη

Μουσική: Σάββας Σάββα

Φωτισμός: Καρολίνα Σπύρου

Παίζουν: Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Στέλλα Φυρογένη, Ντίνος Λύρας, Λιάνα Χαλκιά, Σώτος Σταυράκης, Χρύσανθος Χρυσάνθου, Μιχάλης Μουστάκας, Ηλέκτρα Φωτιάδου, Μαρία Μαργέτη, Έλενα Παπαδοπούλου, Μήδεια Χάννα, Σταύρος Λούρας, Ορέστης Σοφοκλέους.